

VERZONDEN OP:

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Laren

Postbus 71
3755 ZH Eemnes

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Contactpersoon

DSO-verzoeknummer
Uw kenmerk: 2025091100250

Onze referentie
1750999

Uw referentie

Datum 8 oktober 2025
Betreft Advies omgevingsvergunning rijksmonumentactiviteit

Naam Johanneskerk
Adres Naarderstraat 5
Postcode/plaats 1251AW Laren
Gemeente/provincie Laren; Noord-Holland;
Monumentnummer 23951

Geacht college,

Op 15 september 2025 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument op grond van artikel 4.32 lid 1 onder b, van het Omgevingsbesluit (Ob). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning te verlenen.

Hieronder licht ik toe hoe ik tot dit advies ben gekomen. Bij de beoordeling heb ik de stukken betrokken zoals deze zijn ingediend bij de aanvraag.

Het plan

Aan u wordt een omgevingsvergunning gevraagd voor het realiseren van een aanbouw bij de Johanneskerk te Laren. De initiatiefnemer, de commissie Gebouwen Protestantse Gemeente Laren te Eemnes, is voornemens om de Ontmoetingskerk aan de Kerklaan te sluiten en alle activiteiten samen te brengen in de Johanneskerk te Laren. Daarvoor is naast de kerkzaal ook behoefte aan multifunctionele nevenruimtes en ruimte voor ondersteunende voorzieningen. Er is een programma van eisen opgesteld. Voorliggend plan betreft het definitieve ontwerp. Ten noorden van de kerk wordt een aanbouw voorzien. De aanbouw is aan de consistorie verbonden maar staat bouwkundig los van het kerkgebouw. De locatie valt binnen de contour van het beschermd dorpsgezicht van Laren.

Motivering

De Johanneskerk te Laren is een Nederlands Hervormde kerk met een eenbeukig schip van omstreeks 1520. Het koor is in vermoedelijk 1869 gesloopt. Tegen de noordgevel van de kerk werd in 1926 de consistoriekamer gebouwd, een lage eenlaags aanbouw welke in architectuur en materiaalgebruik is afgestemd op de kerk. Aan het consistoriegebouw worden positieve monumentwaarden toegekend. Het interieur van de kerk heeft meerdere ingrijpende wijzigingen ondergaan, waarbij onder andere een nieuwe vloer (1926) is aangebracht en het bankenplan verdwenen is. Het liturgisch centrum aan de oostzijde van de kerkzaal, voornamelijk 17^e eeuws, heeft hoge monumentwaarden. De kerk is in 1970 aangewezen als Rijksmonument.

Aanbouw

Voorliggend plan bestaat uit een nieuw volume onder een geschakeld zadeldak met cortenstalen afwerking. Ik ben verheugd te zien dat de opmerkingen uit de eerdere adviezen zijn opgevolgd. Dit heeft geresulteerd in een overtuigend en functioneel ontwerp, dat duidelijk eigentijds is daarmee een nieuwe tijdslaag toevoegt aan de kerk, die hoofdkerk binnen de kerkelijke gemeente wordt. Desalniettemin is er sprake van een ingrijpend plan in de directe omgeving van het rijksmonument en binnen het beschermd stadsgezicht. Positief daarbij is dat de consistorie uit 1926 en de beide bestaande bomen behouden blijven, alsook het beeld van Lammert Herder, welke verplaatst wordt, maar op het veldje behouden blijft. Dit zorgt voor behoud van de ensemblewaarden en een fraaie gelaagdheid in bebouwingsfasen. De aanbouw voegt zich op die manier goed binnen de bestaande context. De aanbouw is in hoofdvorm en kleur ingetogen en qua ontwerp overtuigend. Het volume verhoudt zich goed tot de rode bakstenen kerk en de waarden zoals beschreven bij het beschermd dorpsgezicht van Laren. Het ruime zicht vanuit de aanbouw op de monumentale kerkmuur is fraai en zorgt voor een goede visuele verbinding tussen oud- en nieuwbouw, zonder het monument bouwkundig te wijzigen. De gevelopeningen zijn functioneel en sluiten in vorm goed aan bij de aansluitende oudere bebouwing. De hier te beschermen monumentale waarden worden door het voorgenomen plan niet onevenredig aangetast.

Archeologie

In mijn vorige advies (d.d. 26 november 2024, ref. 1621694) heb ik aandacht gevraagd voor de archeologie. Het plangebied kent een hoge archeologische waarde. Door Antea groep is een bureauonderzoek gedaan. Daarin wordt geadviseerd om binnen het plangebied een vervolgonderzoek uit te voeren. Dit vervolgonderzoek dient te bestaan uit een archeologische begeleiding (protocol proefsleuvenonderzoek). Ik onderschrijf dit advies.

Conclusie

Ik spreek mijn waardering uit voor de totstandkoming van het ontwerp, dat voortbouwt op het PvE en de monumentale waarden niet onevenredig aantast. Met de beoogde uitbreiding krijgt de Johanneskerk weer toekomstperspectief. Hoewel de aanbouw een forse wijziging betekent in de directe omgeving van het monument, ben ik overtuigd van de noodzaak en ontwerp kwaliteit en rest mij vanuit cultuurhistorisch perspectief geen bezwaar tegen voorgenomen plan. Ik adviseer u om de aan u gevraagde omgevingsvergunning te verlenen.

Uitgangspunten

Onze referentie

1750999

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij '*Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten*' op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Afschrift verleende omgevingsvergunning

Graag wijs ik u op de verplichting in artikel 10.22a van het Omgevingsbesluit om de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap binnen een week na verlening van een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit een afschrift van de vergunning toe te zenden. Dit kan door toezending aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, via de Samenwerkingsfunctionaliteit van het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,

Adviseur architectuurhistorie
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed